

A 1832/tillväxt

Käsittelijä Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee
**jäsenehdotusta prosessien yksinkertaistamisesta, kun halutaan käyttää
toisen Pohjoismaan terveydenhoitopalveluja**

Ehdotus

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se selvittää EU:n potilasdirektiivin täytäntöönpanon vaikutuksia sairaalahoidon maksamiseen Pohjoismaissa sekä sitä, miten julkisen terveydenhuollon piirissä annetun sairaalahoidon maksamista voidaan helpottaa potilaan näkökulmasta, kun tämä on saanut hoitoa muussa Pohjoismaassa kuin asuinmaassaan.

Taustaa

Vapaa Pohjola on esittänyt seuraavan ehdotuksen: että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille, että ne selvittävät, voisivatko Pohjoismaiden asukkaat hakeutua ennalta suunniteltuun hoitoon toisessa Pohjoismaassa siten, että heiltä veloitettaisiin hoidosta vain normaali potilasmaksu, eli ilman maksusitoumusta kotimaasta. Tämä koskisi vain julkisia terveyspalveluita.

Valiokunta käsitteli jäsenehdotusta kokouksessaan 29. huhtikuuta 2020. Tällöin päätettiin, että ehdotusta käsitellään sisällöllisesti tammikuun 2021 kokouksessa, sillä Pohjoismaiden ministerineuvostossa oli suunnitteilla asiaan liittyvä potilasliikkuvuus selvitys, jonka tuloksista voisi olla hyötyä valiokuntakäsittelyssä. Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristö ilmoitti suunnitellun selvityksen viivästyvän, ja sen odotetaan toteutuvan vuoden 2022 aikana.

Selvityksen lähtökohtana käytetään vuonna 2014 ilmestyneen Bo Könbergin raportin [Terveysalan pohjoismainen yhteistyö tulevaisuudessa](#) ehdotusta 7. Ehdotuksen mukaan arvioidaan, mitä vaikutuksia EU:n potilasdirektiivin¹ täytäntöönpanolla on Pohjoismaissa ja pyritään edelleen laajentamaan potilaan oikeutta saada hoitoa jossain toisessa Pohjoismaassa. Selvitystä varten on varattu 500 000 Tanskan kruunua.

---

¹ Direktiivi 2011/24/EU potilaiden oikeuksien soveltamisesta rajatylittävissä terveydenhuollossa

EU:n potilaiden oikeuksien direktiivistä päätettiin jo maaliskuussa 2011. Direktiivistä seuraavia rajatylittäviä terveydenhuoltopalveluja koskevia määräyksiä hallinnoidaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamissäännöillä asetuksen 883/2004 mukaisesti, ja ne ovat myös osa ETA-sopimusta. Pohjoismaiden ministerineuvosto on päättänyt tarpeeksi laajan tietopohjan varmistamiseksi käynnistää vaikutusten arvioinnin/analysoinnin vasta 5–7 vuoden kuluttua direktiivin täytäntöönpanosta Pohjoismaissa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston mukaan tällä hetkellä löytyy hyvin tietoa ja kerättyä dataa potilasliikkuvuudesta ja rajatylittäviä terveydenhuoltopalveluja koskevien EU/ETA-määräysten alustavasta vaikutuksesta Pohjoismaissa. Siksi pidetään tarkoituksenmukaisena laatia ensin kartoitus ja selvitys Pohjoismaiden, Ahvenanmaan, Färsaarten ja Grönlannin nykytilanteesta. Tämä tehdään vertailevana analyysinä ja ottaen huomioon mahdolliset suositukset alueen pohjoismaisen yhteistyön tulevalle kehittämiselle.

Selvityksessä tarkastellaan alustavasti seuraavia pääalueita:

- Kartoitetaan potilasliikkuvuuden ja rajatylittävien terveydenhuoltopalvelujen laajuus viidessä Pohjoismaassa sekä Ahvenanmaalla, Färsaarilla ja Grönlannissa.
- Toteutetaan vertaileva analyysi potilaiden oikeuksien soveltamisesta rajatylittävissä terveydenhuollossa annetun EU/ETA:n direktiivin 2011/24 voimaantulon vaikutuksista. Asiaa tarkastellaan myös EU/ETA:n sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisasetuksen 883/2004 määräysten valossa.

Ehdotuksesta keskusteltiin Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunnan kokouksessa 13. huhtikuuta 2021.

Kokouksessa esitettiin eriäviä mielipiteitä ehdotuksesta. Toiset pitivät rajaesteenä sitä, ettei Pohjoismaiden asukkailla ole taloudellisista syistä mahdollisuutta käyttää rajan toisella puolella olevia terveystalvveluja. Toisaalta rajoittamaton valinnanmahdollisuus voisi olla pohjoismaisen mallin kannalta haasteellinen.

Valiokunnan näkemykset

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta toteaa, että Pohjoismaiden ministerineuvoston analyysi potilasliikkuvuudesta annetun EU-direktiivin vaikutuksista on viivästynyt.

Valiokunnan mielestä nykyinen järjestelmä, jossa potilaan asuinmaasta vaaditaan maksusitoumusta tai jossa potilas maksaa palvelun ensin itse ja hakee sen jälkeen korvausta kotimaastaan, voi estää liikkuvuuden toteutumista Pohjoismaissa. Valiokunta toteaa myös, että Bo Könbergin raportin mukaan Pohjoismaat eivät ole koordinoineet EU:n potilasdirektiivin täytäntöönpanoa.

Valiokunta pitää tärkeänä sitä, että suunnitellussa selvityksessä ilmoitetaan tarkasti EU:n potilasdirektiivin täytäntöönpanossa eri Pohjoismaissa esiintyvät yhtäläisyydet

ja eroavuudet. Lisäksi siinä tulee selvittää, miten pohjoismainen yhtenäistäminen voisi parantaa Pohjoismaiden kansalaisten tilannetta.

Valiokunta toteaa, että vaikka valinnanvapaus on potilaille tärkeää, se voi olla haaste julkisen terveydenhuollon suunnittelussa, jonka lähtökohtana ovat ensisijaisesti kansalliset tarpeet.

Valiokunta teki johtopäätöksen, että suunnitellun selvityksen pohjalta on tarkoituksenmukaista muuttaa ehdotuksen että-lausetta.

Valiokunta ehdottaa sen vuoksi, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiselle ministerineuvostolle, että EU:n potilasdirektiivin täytäntöönpanoa koskevassa suunnitellussa selvityksessä tarkastellaan sitä, miten julkisen terveydenhuollon piirissä annetun sairaalahoidon maksamista voidaan helpottaa potilaan näkökulmasta, kun tämä on saanut hoitoa muussa Pohjoismaassa kuin asuinmaassaan.

Pohjolassa 7. syyskuuta 2021

Ann-Sofie Alm (M)

Arman Teimouri (L)

Eveliina Heinäluoma (sd.)

Joakim Strand (rkp)

Lorena Delgado Varas (V)

Nils Aage Jegstad (H)

Orla Hav (S)

Pyry Niemi (S)

Ruth Mari Grung (A)

Solfrid Lerbrekk (SV)

Lulu Ranne (ps.)

Stein Erik Lauvås (A)

Torhild Bransdal (KrF)